



Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

08

kwietnia 2019

poniedziałek

19:00

Wrocław, NFM, Sala Główna

Sondra Radvanovsky w NFM

Gianluca Marcianò – dyrygent

Sondra Radvanovsky – sopran

NFM Filharmonia Wrocławska

Program:

Giuseppe Verdi (1813–1901)

Uwertura do opery Moc przeznaczenia

Pace, pace mio Dio – aria z opery *Moc przeznaczenia*

Mercè dilette amiche – aria z opery *Nieszpory sycylijskie*

Uwertura do opery Nieszpory sycylijskie

D'amor sull'ali rosee – aria z opery *Trubadur*

Tacea la notte placida – aria z opery *Trubadur*

Di tale amor che dirsi – aria z opery *Trubadur*

Giacomo Puccini (1858–1924)

Intermezzo z opery Manon Lescaut

Sola, perduta, abbandonata – aria z opery *Manon Lescaut*

Vissi d'arte – aria z opery *Tosca*

Chi il bel sogno di Doretta – aria z opery *Jaskółka*

Pietro Mascagni (1863–1945) *Intermezzo z opery Rycerskość wieśniacza*

Alfredo Catalani (1854–1893) *Ebben! Ne andrò lontana* – aria z opery *La Wally*

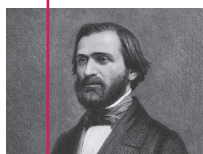
Francesco Cilea (1866–1950) *Io son l'umile ancella* – aria z opery *Adriana Lecouvreur*

Umberto Giordano (1867–1948) *La mamma morta* – aria z opery *Andrea Chénier*

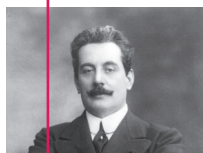
[130']

Sponsorem koncertu jest firma inwestycyjna ARIA.

ARIA



G. Verdi



G. Puccini



P. Mascagni

Arie w bukicie włoskim

Artur Bielecki

Czeka nas dzisiejszego wieczoru spotkanie z muzyką operową. Doprecyzujmy: z włoską muzyką operową, a więc muzyką kraju, który jest ojczyzną opery, ojczyzną *bel canto*. Właśnie *bel canto* (z włoskiego „piękny śpiew”) będzie wspólnym mianownikiem całego koncertu, wypełnionego m.in. fragmentami dzieł Verdiego i Pucciniego. Do programu włączone zostały arie i muzyka orkiestrowa z najbardziej znanych utworów kompozytorów włoskich, którzy rozstawili sztukę operową Italii.

Program rozpoczyna uwertura do opery *Moc przeznaczenia* Giuseppe Verdiego. Trudno o bardziej efektowny i ekspresyjny początek. Czteroaktowa *Moc przeznaczenia* powstała w 1862 r. na zamówienie Petersburga. Prapremierę miała 10 listopada tego samego roku w tamtejszym Teatrze Maryjskim. Sukces był umiarkowany.

Po burzliwym, dramatycznym początku w uwerturnie prezentowane są kolejne tematy. Te muzyczne wątki są liczne, odpowiadają charakterowi całej rozbudowanej opery. Uwertura należy z pewnością do najlepszych w dorobku Verdiego. Treść dzieła jest zawiła, akcja rozgrywa się w Hiszpanii i we Włoszech na przestrzeni kilku lat. Aria *Pace, pace mio Dio* pochodzi z czwartego aktu. Leonora, główna kobieta postaci opery, przebywa wówczas w pustelni i prosi Boga o wewnętrzny pokój. Arię poprzedzają wzburzone motywy z początku uwerturny. Kiedy wejdzie partia wokalna, warto zwrócić uwagę na kilka długo wytrzymanych dźwięków, schodzących chromatycznie – to muzyczny symbol smutku i cierpienia.

Arię *Mercè dilette amiche* śpiewa Helena, bohaterka opery *Nieszpory sycylijskie* Verdiego. Jest to aria niezwykle melodyjna, radosna, pełna czaru; pojawia się w ostatnim, piątym akcie tego dzieła, które zostało napisane w stylu francuskiej *grand opéra*. *Nieszpory sycylijskie* powstały dla Paryża, prapremiera (z francuskim librettem) odbyła się w stolicy Francji 13 czerwca 1855 r. Wkrótce też opera została wystawiona we Włoszech – „w nędznym przekładzie włoskim, który niestety nadal króluje na scenach światowych” (Piotr Kamiński). Akcja utworu rozgrywa się na Sycylii w XIII w., osią historii jest konflikt pomiędzy Sycylijczykami a Francuzami. Skomplikowane losy głównych bohaterów zostały ukazane na tle przygotowań ludu do powstania przeciwko okupantowi. Swoją arię księżniczka

Helena śpiewa w dniu ślubu z Henrykiem, synem gubernatora. Po tej arii usłyszymy niezwykle efektowną uwerturę do *Nieszporów sycylijskich*.

Pierwszą część programu, prezentującą twórczość Verdiego, uzupełnią ponadto arie z opery *Trubadur*: *D'amor sull'ali rosee*, *Tacea la notte placida* i *Di tale amor che dirsi*. Opisując tę operę Verdiego, Józef Kański w swoim *Przewodniku operowym* przytoczył słowa światowej sławy śpiewaka Leo Slezaka: „O *Trubadurze* nie mogę niestety nic bliższego powiedzieć, bo chociaż sam występowałem w tej operze bardzo wiele razy, to jednak do dziś nie wiem dobrze, o co tam chodzi”. Istotnie, libretto pozostawia nieco do życzenia, co na szczęście nie przeszkodziło Verdieu w stworzeniu wspaniałej muzyki. Świadczą o tym arie Leonory, szczególnie pełna uczucia i jednocześnie naznaczona dramatyzmem mistrzowska aria *D'amor sull'ali rosee*, która ukazuje bohaterkę opery w trudnej sytuacji – stojącą nocą pod więziami, w której uwieczniony został jej ukochany Manrico.

Genialnym włoskim twórcą operowym był również Giacomo Puccini. Uważa się go za czołowego reprezentanta tzw. opery werystycznej, w której dążono do jak najwierniejszego odwzorowania rzeczywistości na scenie. Pierwszym triumfem kompozytorskim Pucciniego była czteroaktowa *Manon Lescaut*, która swą prapremierę miała w 1893 r. w Turynie. Był to przebłysk geniuszu zapowiadający najwybitniejsze dzieła twórcy. Puccini podjął prawdziwe wyzwanie, ponieważ temat literacki *Manon Lescaut* już wcześniej doczekał się realizacji operowych (w tym Massenet), nie mógł więc zapewnić efektu „nowości”. Intuicja Pucciniego jednak nie zawiodła – odniósł wielki sukces. Aria *Sola, perduta, abbandonata* jest finałowym akordem tragedii: Manon umiera, choć w obecności kochającego ją kawalera des Grieux. Słychać tu już w pełni indywidualny styl Pucciniego, podobnie jak w instrumentalnym fragmencie – *Intermezzo* – poprzedzającym w dzisiejszym programie arię bohaterki opery. Późniejsze dzieła Pucciniego, takie jak *Cyganeria*, *Tosca* czy *Madame Butterfly*, umocniły tylko jego pozycję jako „następcy Verdiego”. Sławna jest aria *Vissi d'arte*, w której tytułowa bohaterka *Toski* – śpiewaczka Floria Tosca – znajduje się w najbardziej dramatycznej sytuacji w swoim życiu. Baron Scarpia szantażuje ją, grożąc śmiercią jej ukochanego Cavaradossiego. Z kolei *Jaskółka*, wystawiona po raz pierwszy w 1917 r. w Monte Carlo, była próbą zwrócenia się Pucciniego w stronę gatunku lżejszego, komediowego. Tego wieczoru wystuchamy pochodzącej z tej opery arii *Chi il bel sogno di Doretta*.

Przepiękne orkiestrowe *Intermezzo* Pietra Mascagniego pochodzi z jego najbardziej znanej opery *Rycerskość wieśniacza*, której prapremiera odbyła się w Rzymie w 1890 r. Tego włoskiego kompozytora podobnie jak Pucciniego zalicza się do kręgu opery werystycznej. Znacznie mniej znanym kompozytorem był o dziewięć lat starszy od Mascagniego Alfredo Catalani, autor m.in. opery *La Wally*, która swoją prapremierę miała w Mediolanie w 1892 r. W programie koncertu znalazła się aria *Ebben! Ne andrò lontana* z tej ostatniej opery Catalaniego, której wystawienie zakończyło się sukcesem. Imponującą galerię włoskich twórców operowych pokolenia Pucciniego, pokolenia przetomu XIX i XX w., uzupełnią w dzisiejszym koncercie jeszcze dwa wybitne nazwiska: Francesco Cilea oraz Umberto Giordano. Usłyszymy arie ze znanych oper, jakimi są *Adriana Lecouvreur* Cilei i *Andrea Chénier* Giordana.

Gianluca Marcianò

Artysta zadebiutował na scenie operowej w Chorwackim Teatrze Narodowym w 2007 r. i cieszy się dużym uznaniem krytyki – „Sunday Times” chwalił go m.in. za „niezawodnie teatralny i idiomatyczny sposób dyrygowania”. Jest blisko związany z operami w Oviedo, Mińsku, Tbilisi i Erywanii, a także z teatrami operowymi Wielkiej Brytanii: English National Opera, Grange Park Opera, Longborough Opera i English Chamber Orchestra. Obecnie jest głównym dyrygentem Serbskiego Teatru Narodowego w Nowym Sadzie. Petni także funkcję dyrektora artystycznego Al Bustan Festival w Bejrucie, gdzie prowadził takie utwory, jak *Medea* L. Cherubini-go, *Stabat Mater* G. Rossiniego i *Śmierć Kleopatry* H. Berliozą. Artysta jest ponadto założycielem i dyrektorem artystycznym festiwalu Suoni dal Golfo w LERICI oraz głównym dyrygentem gościnnym Narodowego Akademickiego Teatru Bolszoi na Białorusi. W ostatnim czasie poprowadził wykonanie *I Symfonii* E. Elgara w Tokio, a także zadyrygował takimi przedstawieniami, jak: *Turandot* G. Pucciniego i *Nabucco* G. Verdiego w Ópera de Oviedo, *Traviata* i *Ernani* G. Verdiego, *Madama Butterfly* i *Cyganeria* G. Pucciniego w Litewskim Narodowym Teatrze Opery i Baletu, *Tosca* G. Pucciniego w Grange Park Opera, *Pajace* R. Leoncavalla, a także *Nabucco* w Chelsea Opera Group.



Gianluca Marcianò, fot. Eric Richmond

Sondra Radvanovsky

Światowej sławy artystka. Pod koniec lat 90. kształciła się w Metropolitan Opera w ramach Lindemann Young Artist Development Program. Uwagę krytyków zwróciła na siebie jako Antonia w *Opowieściach Hoffmanna* J. Offenbacha – dzięki tej roli zyskała popularność. Występowała we wszystkich większych teatrach operowych na świecie. Kreowała tytułowe partie w operach *Aida* i *Luiza Miller* G. Verdiego, występowała także jako Elvira w *Ernanim*, Elena w *Nieszporach sycylijskich*, Elżbieta w *Don Carlosie*, Amelia w *Simonie Boccanegrze* i Lina w operze *Stiffelio* tego kompozytora. Głęboka i subtelna barwa głosu artystki idzie w parze z jej zdolnościami aktorskimi i wszechstronnością repertuaru, który obejmuje m.in. tytułowe role w *Rusalka* A. Dvořáka, *Lukrecji Borgii* G. Donizettiego i *Manon Lescaut* G. Pucciniego oraz rolę Roxany w operze *Cyrano de Bergerac* F. Alfana. Jest powszechnie uznawana za jeden z czołowych współczesnych sopranów verdiowskich, a także jedną z najlepszych śpiewaczek *bel canto*.



Sondra Radvanovsky, fot. Pavel Antonov

Organizator:



NFM – Instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:



Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

